

Grästorps kommun

Hållbarhetsstrategi

Dokumenttyp: strategi
Beslutsinstans: kommunfullmäktige
Fastställt: 2026-02-23 § 8
Giltighetstid: tillsvidare
Diarienummer: KS 2025/289
Dokumentansvarig: samhällsbyggnadschef

Innehåll

Hållbarhet i Grästorp.....	3
Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan.....	3
Koppling till andra styrdokument	3
Vad är hållbarhet?	4
Det regionala miljömålsprogrammet.....	5
Den regionala klimatsatsningen	5
Fokusområden	6
Cirkularitet: Vanligt bondförnuft i Grästorp	7
Gröna värden: Ett grönskande lokalt Grästorp	8
Klimatomställning: Det klimatsmarta Grästorp.....	8
Intern organisation: En hållbar förvaltning	9
Grästorp 5.0 – vårt arbetssätt.....	10
Hållbart värdskap.....	11
Hållbar helhet	11
Hållbart medledarskap	12
Innovation för hållbarhet	12
Digitalisering för hållbarhet.....	13
Rådighet.....	13

Hållbarhet i Grästorp

Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan

Det övergripande målet för Sveriges miljöarbete, ofta kallat *Generationsmålet*, är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta, utan att detta leder till ökade miljö- eller hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Grästorps kommun vill växa, och till år 2045 är målet att nå 6 500 invånare. Grästorp ska vara en attraktiv och trivsamt boendekommun dit människor flyttar och bor kvar, med ett rikt kultur- och fritidsliv för alla åldrar och med natursköna och välkomnande utemiljöer. Dessutom ska det vara enkelt att pendla till och från Grästorp.

Hållbarhetsarbetet bedrivs för att bidra till denna utveckling genom målet: Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan, med fokus på att möjliggöra en klimatsmart och hållbar livsstil. Särskilt utpekade är områdena livsmedelsproduktion och konsumtion samt fastigheter. Det handlar om att skapa förutsättningar för både kommunen och kommuninvånarna att leva miljövänligt och kunna göra klimatsmarta val, och säkra ett hållbart Grästorp för nästa generation.

Det är plan- och exploateringsenheten som ansvarar för dialogen med samhällsutvecklingsutskottet i dessa frågor.

Syfte

Syftet med denna strategi är att utgöra en grund för hållbarhetsarbetet i Grästorps kommun. Strategin ska visa på våra strategiska fokusområden för att uppnå hållbarhetsmålet och vårt arbetssätt för att jobba med dessa. Strategin syftar även till att involvera och inspirera invånare, näringsliv, civilsamhälle och andra grupper att delta i detta arbete. Genom ett aktivt hållbarhetsarbete bidrar vi till att forma framtidens Grästorp. Målet att minska Grästorps miljöpåverkan uppnås genom långsiktigt samarbete med alla som lever och verkar i kommunen.

Koppling till andra styrdokument

Hållbarhetsstrategin definierar regionala ramverk, fokusområden och arbetssätt för att realisera hållbarhetsarbetet i linje med Grästorps kommuns styrmodell och målarbete. Nedan modell visar hur hållbarhetsstrategin (grönt) kompletterar och passar in i Grästorps kommuns målarbete och andra styrdokument.

Vision	Vi välkomnar framtiden, vi välkomnar förändring, vi välkomnar dig
Agenda 2030	Genomsyrar allt arbete
Perspektiv	Samhällsutveckling

Fokusområde	Bo & Leva			
Verksamhetsmål	Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan			
Område	Hållbarhet	Livsmedelsproduktion och konsumtion		Fastigheter
Verksamhetens mått	Vi skapar förutsättningar för en klimatsmart och hållbar kommun	Minska de offentliga måltidernas klimatavtryck		Minska energianvändningen i kommunala fastigheter
Regionala ramverk	Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland – Det regionala miljömålsarbetet		Klimat 2030 – Kommunernas klimatlöften	
Fokusområde	Cirkularitet - Vanligt bondförnuft i Grästorp	Gröna värden – Ett Grönskande lokalt Grästorp	Klimatomställning - Klimatsmart Grästorp	Intern organisation - En hållbar förvaltning
Arbetsätt	Grästorp 5.0			

Vad är hållbarhet?

Ekologisk hållbarhet berör den miljömässiga delen av hållbarhet. Det handlar om att bevara och skydda naturens ekosystem, samt hantera resurser så att de kan fortsätta fungera och stödja liv på jorden, både nu och i framtiden. Det innebär att människor behöver använda naturresurser som vatten, skog, mark och energi på ett ansvarsfullt sätt som inte skadar miljön eller utarmar resurserna. Det handlar också om att utveckla produktion och konsumtion för att hushålla med naturens resurser. Viktiga områden för den ekologiska hållbarheten är:

- Klimat - för att uppnå ekologisk hållbarhet krävs att vi minskar utsläppen av växthusgaser och ställer om till förnybara energikällor,
- Gröna värden – för att stärka naturvärden och naturmiljöer behöver vi bevara den biologiska mångfalden, skydda viktiga livsmiljöer och stärka naturens motståndskraft, och
- Cirkularitet och miljöfrågor - handlar också om att minska avfall, återvinna mer och gå från ett slit- och slängsamhälle till ett med kretsloppstänk. Det handlar också om att minska föroreningar, nedskräpning och farliga kemikalier.

I Sverige har man etablerat ett miljömålssystem och ett klimatpolitiskt ramverk. För att arbeta med dessa finns de regionala satsningarna Klimat 2030 och det regionala miljömålsprogrammet.

Det regionala miljömålsprogrammet

Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt 17 etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen och klimat. Satsningen *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* är ett regionalt åtgärdsprogram för miljömålen, framtaget av Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Skogsstyrelsen, med syfte att vägleda och stötta miljöarbetet. Programmet innehåller praktiska åtgärder och exempel på vad som kan göras i verkligheten, och i Grästorp använder vi det som ett verktyg för miljöarbetet, eftersom det både vägleder kring miljömålen utmaningar, och ger förslag på åtgärdsområden.

Programmet pekar ut fyra huvudutmaningar för Västra Götaland:

- Minskad klimatpåverkan och ren luft,
- Hållbar användning av vattenmiljöer,
- Hållbart brukande av skog och odlingslandskap, och
- God bebyggd miljö och hållbar konsumtion.

Den regionala klimatsatsningen

Klimat 2030 är en samverkansplattform som leds av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen på uppdrag av de förtroendevalda politikerna i regionfullmäktige samt via Länsstyrelsens uppdrag från regeringen. Kraftsamlingen Klimat 2030 samlar företag och branschorganisationer, kommuner och kommunalförbund, högskolor och institut, föreningar och andra organisationer i Västra Götaland som vill ta ställning och bidra i omställningen till en klimatsmart region. Klimat 2030 bryter ner de svenska klimatmålen till regionala mål.

Kommunernas klimatlöften är en satsning inom Västra Götalands Klimat 2030 där kommunerna inom Västra Götaland kan välja från 30 klimatlöften att uppfylla innan 2030. Kommunernas klimatlöften består av konkreta åtgärder där kommunen har rådighet, som är beprövade och som kan ge stor utsläppsminskning. Klimatlöftena är politiskt beslutade och kommunen har ansvar för att de antagna klimatlöftena genomförs. Vid varje ny löftesomgång väljer Grästorps kommun nya löften att anta, utifrån kommunens hållbarhetsstrategi.

Fokusområden

Grästorps hållbarhetsstrategi vilar på en stark vision om det lokala Grästorp som en klimatsmart och hållbar kommun. Fokusområdena har identifierats och formulerats på följande sätt.

- Genom en medborgardialog och tjänstepersonsberedningar har vi tillsammans identifierat behov, utmaningar och möjligheter som formar vår gemensamma väg framåt.
- Utifrån detta har vi definierat fyra strategiska fokusområden som är avgörande för att bedriva ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan.
- De prioriterade fokusområdena är utvalda för att svara mot kommunens identitet och karaktär, viktiga frågor för de som lever och verkar i Grästorp samt områden med hög rådighet.

Varje område innehåller tydliga inriktningar med ett framtidsfokus. Till dessa knyts konkreta insatsområden som driver arbetet framåt. Genom att satsa på hållbarhet kan vi öka Grästorps attraktivitet och bidra till att fler vill leva, verka och bo i Grästorp

Effekten av det strategiska arbetet ska på sikt vara en attraktiv och trivsamt boendekommun dit människor flyttar och bor kvar, genom ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan och skapar förutsättningar för en klimatsmart och hållbar kommun.

Cirkularitet - Vanligt bondförnuft i Grästorp	Gröna värden - Ett grönskande lokalt Grästorp	Klimatomställning - Klimatsmarta Grästorp	Intern organisation - En hållbar förvaltning
Vi hushåller med resurser, minskar avfall och gör det lätt att leva cirkulärt.	I Grästorp gör vi det enkelt att leva hållbart — nära mat, gröna närmiljöer och lokalsamhälle.	I Grästorp möjliggör vi en klimatsmart livsstil för alla som lever och verkar i Grästorp.	En hållbar förvaltning som agerar föredöme.

Cirkularitet: Vanligt bondförnuft i Grästorp

Vi hushåller med resurser, minskar avfall och gör det lätt att leva cirkulärt

Detta är ett område som fokuserar på den hållbara, lokala vardagen och hållbar livsstil genom att främja resurseffektivitet och cirkularitet. Området bidrar till att stärka den lokala identiteten som grön landsbygdskommun och möter det lokala engagemanget för resurshushållning och förebyggande avfallsarbete.

Visionen för cirkulär ekonomi är ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material. I Grästorp handlar cirkularitet om vanligt bondförnuft. En hållbar livsstil är naturlig i Grästorp och här är det lätt att göra rätt.

- Vi hushåller med resurser och tar hand om det vi har. Vi minskar svinn, sorterar och främjar en resurseffektiv användning av material.
- Genom utbildning, kultur, inspiration och tydlig information gör vi den cirkulära livsstilen till en naturlig del av vardagen i Grästorp.
- Vi skapar förutsättningar för beteendeförändringar och underlättar för invånare, företag och verksamheter att sortera. Vi uppmuntrar till återbruk, delning och cirkulära lösningar i vardagen.

Det innebär att kommunen jobbar för att:

- Minska avfall, nedskräpning och svinn.
- Underlätta källsortering och återvinning.

- Informera, inspirera och utbilda om cirkulär livsstil.
- Främja återbruk, delning och cirkularitet.
- Skapa resurseffektivitet vid planering, exploatering och drift.

Gröna värden: Ett grönskande lokalt Grästorp

I Grästorp gör vi det enkelt att leva hållbart – nära mat, gröna närmiljöer och lokalsamhälle

Detta är ett område som fokuserar på den hållbara, lokala vardagen och hållbar livsstil genom att främja gröna värden och hållbar produktion. Området bidrar till att stärka den lokala identiteten som landsbygdskommun och attraktiviteten för alla de som lever, verkar och vistas här.

I Grästorp går den gröna tråden genom hela samhället – från jord till bord. Grästorps kommun verkar för en grön och hållbar samhällsutveckling i både tätort och landsbygd, med det lokala som utgångspunkt. Vi utvecklar både tätort och landsbygd på ett sätt som tar vara på naturen, marken och det lokala engagemanget. Vi stöttar hållbar omställning för ett klimatsmart, miljövänligt, ekologiskt Grästorp.

- Vi värnar den biologiska mångfalden, planerar våra samhällen med hänsyn till grönstrukturen och rustar oss för ett förändrat klimat.
- Det är tillgängligt och enkelt att handla klimatsmart, miljövänligt, ekologiskt och lokalt i Grästorp. Vi stärker den hållbara omställningen i lantbruket.
- Alla har god tillgång till kvalitativa grönområden i sin närmiljö. Naturen finns runt knuten och det är enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och naturmiljöer. Vi främjar friluftsliv och naturmiljö.

Det innebär att vi arbetar för att:

- Underlätta och stötta hållbar produktion och konsumtion genom att främja ekologiska, klimatsmarta och gröna initiativ och omställningar.
- Klimatanpassa samhället och öka den biologiska mångfalden. Planering av åtgärder ska huvudsakligen utgå från ett långsiktigt perspektiv och hur det kan påverka materials livslängd och underhållsbehov.
- Skapa, stärka och bevara en grönskande närmiljö med välmående biologisk mångfald och sammanhängande grönstruktur. Vi informerar och engagerar civilsamhället i naturvärden och biologisk mångfald.

Klimatomställning: Det klimatsmarta Grästorp

I Grästorp möjliggör vi en klimatsmart livsstil för alla som lever och verkar i Grästorp

Detta är ett område som fokuserar på den hållbara, lokala vardagen samt en hållbar livsstil genom att främja klimatsmart livsstil och hållbar energianvändning. Området bidrar till att möta intresset för hållbara transporter, hållbar livsstil och ren energi.

Grästorps kommun arbetar för att möjliggöra en klimatsmart och hållbar livsstil för alla som bor och verkar i kommunen. Målet är att både vardagslivet och samhällsutvecklingen ska präglas av

klimateffektiva val, där energi används effektivt och utsläpp minimeras. Samarbeten och dialog med region, civilsamhälle, näringslivet och invånare är viktigt för att tillsammans nå de regionala klimatmålen.

- Vi skapar förutsättningar för en klimatsmart vardag och grön energi genom samhällsplanering.
- Vi stöttar, informerar och ger råd kring hållbar energi och livsstil i vardagen.
- Vi främjar hållbara trafikslag i Grästorp och väljer hållbar mobilitet.

Det innebär att kommunen arbetar för:

- Att främja hållbar energi i vardagen.
- Att uppmuntra och främja hållbar mobilitet och transporter, och leta enkla lösningar.
- En klimatsmart samhällsplanering.
- Att informera, inspirera och utbilda om hållbar livsstil.

Intern organisation: En hållbar förvaltning

I Grästorp är förvaltningen ett föredöme

Detta är ett område som fokuserar på att använda kommunens rådighet för omställning. Området bidrar till att stärka Grästorp kommuns möjlighet att agera föredöme för hållbar utveckling.

I Grästorp arbetar vi systematiskt med att minska kommunorganisationens miljöpåverkan och klimatutsläpp. Hållbarhetsarbetet bedrivs långsiktigt och integrerat i verksamheterna, med strukturerat arbetssätt och uppföljning. Vi strävar mot att integrera hållbarhet som en naturlig och självklar del av förvaltningens arbete.

- Vi skapar förutsättningar för hållbart medledarskap och förvaltning genom att källsortera, servera ekologisk och klimatsmart mat samt främja hållbara tjänsteresor.
- Vi förvaltar verksamheterna hållbart genom hållbara och klimatsmarta val, cirkulära lösningar och resurseffektivitet.
- Vi tar hållbara beslut.
- Vi upphandlar och köper in hållbart.

Det innebär att kommunen arbetar för:

- Att ta hållbara beslut och systematiskt integrera hållbarhet i beslutsprocesser, rutiner och mallar.
- Att säkerställa att lämplig hållbarhetskompetens finns för hela inköpsprocessen och beaktar hållbarhet i upphandling och inköp.
- Att etablera hållbara normer och systematik i förvaltningen kring mat, resor och sortering.
- Att prioritera hållbar energi, resurseffektivitet och hållbara fordon.

Grästorp 5.0 – vårt arbetssätt

För hållbarhetsarbetet använder vi Grästorp 5.0 som arbetssätt för genomförande. Det innebär att Grästorp 5.0 modellen har applicerats på hållbarhetsområdet. Därför jobbar vi med:

- **Hållbart värdskap:** vi möjliggör en hållbar livsstil i Grästorp för alla som lever och verkar här.
- **Hållbar helhet:** i Grästorp jobbar vi systematiskt och integrerat med hållbararbetarhet.
- **Hållbart medledarskap:** alla i Grästorp tar ansvar för en hållbar omställning i sina roller utifrån relevans och rådighet.
- **Innovation för hållbarhet:** vi främjar hållbarhet genom utveckling, nytänkande och innovation.
- **Digitalisering för hållbarhet:** vi använder digitalisering som verktyg.

Hållbart värdskap

Principen värdskap innebär att vi är välkomnande och har ett gott värdskap gentemot varandra och de vi är till för. Vi söker det bästa i andra och får också fram det bästa i oss själva.

För hållbarhetsarbetet innebär det att vi möjliggör en hållbar livsstil i Grästorp för alla som lever och verkar här.

Genom olika verktyg och arbetssätt vill vi inspirera, underlätta och visa vägen mot ett mer hållbart samhälle.

- Vi sprider tydlig och tillgänglig information som ökar förståelsen för hållbarhetsfrågor och de val som gör skillnad.
- Vi främjar långsiktiga förändringar i vanor och attityder som leder till mer hållbara livsstilar.
- Vi stärker kunskapen och kompetensen hos både invånare, medledare och näringsliv om hållbarhet.
- Vi inspirerar och lyfter goda exempel för att visa hur små och stora handlingar kan bidra till en positiv utveckling.
- Vi agerar själva som en förebild genom att leva som vi lär och integrera hållbarhet i kommunens verksamhet.

Hållbar helhet

I Grästorp tänker vi helhet i allt vi gör. Helhetstänk hjälper oss hitta nya lösningar, samverka och ta vara på kraften i olikheter.

För hållbarhetsarbetet innebär det att i Grästorp jobbar vi systematiskt och integrerat med hållbararbetarhet.

- Hållbarhet är viktigt för hela Grästorp och bara tillsammans kan vi uppnå en hållbar omställning.
- Hållbarhetsarbetet har en tydlig struktur för styrning och genomförande av arbetet genom en hållbarhetsstrategi, en årligt uppdaterad aktivitetsplan, projekt och satsningar samt verktyg för genomförande. Arbetet hålls ihop av en organisation för genomförande och en samordnare. (se fig. 1).
 - Hållbarhetsstrategin anger ställningstaganden, riktning och fokusområden
 - Aktivitetsplan anger konkreta aktiviteter och uppdateras årligen
 - Projekt och satsningar möjliggör riktade och tillfälliga projekt för att avgränsat driva arbete.
 - Verktyg för genomförande utgörs av regionala satsningar & ramverk vi deltar i, såsom klimatlöften & miljömålsstaganden.
 - Hållbarhetsgrupp genomför & arbetet integreras i hela organisationen
 - Hållbarhetsstrategi samordnar & processleder.
- Det innebär också att vi integrerar hållbarhetsarbetet i annat arbete, hittar synergier och löser målkonflikter.

Figur 1 modell för styrning av hållbarhetsarbetet

Hållbart medledarskap

**DU ÄR
VIKTIG!**

Medledarskap handlar om att ta ansvar och visa tillit i sin medledarroll, där medskapande, förändringskompetens och intiativstyrka hjälper oss hantera en föränderlig värld.

För hållbarhetsarbetet innebär medledarskap att alla i Grästorp tar ansvar för hållbarhet i sina roller utifrån relevans och rådighet.

- Alla som bor och verkar i Grästorp är del av att den hållbara omställningen är möjlig. Bara tillsammans kan vi lyckas.
- Hållbarhetsstrategen har det övergripande strategiska ansvaret för hållbarhetsarbetet, och ansvar att samordna och följa upp.
- Aktivitetsgruppen för hållbarhet har ansvar att identifiera, stötta och driva arbetet med prioriterade aktiviteter.
- Alla verksamheter har ett ansvar att planera och bedriva sin verksamhet i linje med hållbarhetsstrategin, utefter egna förutsättningar.
- Chefer och ledningsgrupper på alla nivåer tar ansvar för att beakta frågor om hållbar utveckling i besluts-, genomförande- och uppföljningsprocesser.
- Alla medarbetare tar ansvar för att i sitt arbete medverka till att hållbarhetsstrategin realiserar.

Innovation för hållbarhet

I Grästorp utvecklas vi genom att vi vågar prova. Vi är nytänkande i våra arbetssätt som gör skillnad för de vi är till för. Och tillsammans skapar vi en lärande kultur.

För hållbarhetsarbetet innebär det att vi främjar hållbarhet genom utveckling, nytänkande och innovation.

- I Grästorp vågar vi testa nytt för att främja hållbarhet.
- Grästorp använder vi den lilla skalan som pilotarena och testbädd för den hållbara utvecklingen.
- I Grästorp skapar vi ringar på vattnet genom att sprida hållbara initiativ vi är stolta över i stort och smått.

Digitalisering för hållbarhet

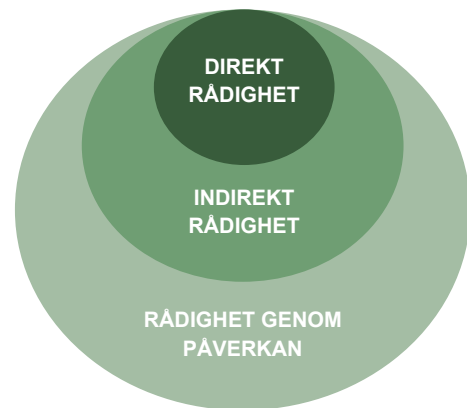
Digitalisering är ett kraftfullt verktyg som skapar nya möjligheter, och i Grästorp tar vi tillvara på digitaliseringens potential.

Vi använder digitaliseringens möjlighet för att snabba på grön omställning.

Dubbel omställning ”Twin transition” handlar om att knyta samman omställningen till ett hållbart samhälle med den digitala omställningen. I Grästorp använder vi digitaliseringens möjligheter för att snabba på den gröna omställningen — till exempel genom att följa utsläpp, mäta effektiviseringar och tillgängliggöra klimat- och miljödata, samtidigt som vi jobbar resurseffektivt och undviker negativa miljöeffekter av digitalisering.

Rådighet

Kommunen har en strategiskt viktig roll för att hållbarhet ska uppnås och ett stort ansvar över kommunens geografi och alla som lever och verkar i kommunen. Den kommunala organisationen kan i varierande grad styra över hållbar omställning och utveckling. Men frågan genomsyrar hela samhället och för att nå en hållbar omställning behöver alla samhällsaktörer mobiliseras. För kommunen är det därför viktigt att arbeta med alla tre sorters rådighet: direkt rådighet, indirekt rådighet och rådighet genom påverkan, men vilken typ av metoder man använder och vad man kan uppnå skiljer sig åt mellan olika typer av rådighet.

Direkt rådighet handlar om kommunorganisationen och dess verksamheter: Där har vi stort inflytande över resultat. Exempel på områden som kommunen direkt kan påverka är inköp, interna transporter, avfallshantering, energieffektivisering av egna fastigheter.

Arbetsätt: Direkta insatser.

Indirekt rådighet handlar om kommuninvånarna, företag, organisationer och deras val i vardagen: Här kan kommunen skapa förutsättning för att agera hållbart.

Arbetsätt: Stödjande insatser som stärker förutsättningar och möjliggör.

Rådighet genom påverkan handlar om Grästorp och våra lokala och demografiska förutsättningar: Här handlar det om samverkan och dialog med aktörer med större rådighet, såsom stat och region.

Arbetsätt: Dialog, samverkan och informationsspridning.